

استاندارد یا وزارت کشور نیز در جریان قرار بگیرند.

جداً از این، باید مرز میان اعتراض و اغتشاش روشن شود. بی جهت به اعتراض‌ها انگ زده نشود. باید اعتراض و اغتشاش به لحاظ حقوقی تعریف و روشن شوند. اگر گفته می‌شود «صف اغتشاشگران از صف معترضان جدا شود»، مشخص باشد که آن مرز و صف کجاست؟ اکنون آن مرز و صف نشان داده نشده است. قانون باید مرز و صف را نشان دهد.

مشکل این است که با سیاست‌های چند دهه قبل می‌خواهیم مردم را در سال ۱۴۰۱ اداره کنیم، اما نمی‌شود. سیاست‌ها را عوض نکردیم در حالی که مردم، جوان‌ها و نوجوان‌ها به لحاظ فکری از ما جلوتر هستند. باید تعریف‌ها را روشن، اجرا را تسهیل و از مجوز محوری پرهیز کنیم. افراد باید بتوانند نظرشان را بیان کنند. آنگاه کسی که اعلام می‌کند و خبر می‌دهد و روند قانونی را طی می‌کند، معترض است و کسی که در این مسیر نباشد، اغتشاشگر می‌شود. الان راه اعتراض قانونی مشخص نیست. وقتی راه اعتراض قانونی مشخص نباشد، همه متهم به اغتشاشگری می‌شوند.

آقای دکتر کرمی نظر شما درباره اجرای اصل ۲۷ چیست و آیا باور دارید که تاکنون به شایستگی اجرا نشده است؟ دلایل این مشکل را چه چیزی می‌بینید؟

حامد کرمی: در تقسیم‌بندی تجمعات و راهپیمایی‌ها باید توجه داشت که اجتماعات هم سلبی است هم ایجابی. تجمع الزاماً اعتراضی نیست، بلکه می‌تواند ایجابی و در حمایت باشد. در این سال‌ها اجتماعات ایجابی فراوانی در حمایت از نظام، دولت‌ها یا شخصیت‌ها برگزار شده و حتی برخی جنبه ملی داشته است، اما گاهی افکار عمومی بر این گمان است که از حق تجمع و راهپیمایی به شکل تبعیض‌آمیز استفاده شده است؛ یعنی جایی که تجمع ایجابی و حمایتی است به مجوز نیاز نیست و با کسی برخورد انتظامی یا قضایی نمی‌شود، اما اگر تجمع سلبی و اعتراضی باشد باید حتماً مجوزی در میان باشد. در یک بخش از برگزاری تجمعات پیشرو بوده‌ایم که مصادیق متعددی دارد، اما در بخش دیگر، چنان‌که دکتر عباسی هم گفتند، با اینکه یک نظام حقوقی نیم‌بند وجود دارد، کارنامه شایسته‌ای وجود ندارد؛ بنابراین مسئله اصلی، تجمعات اعتراضی است.

تقریباً کسی نسبت به جایگاه و کارکرد اعتراض در جامعه تردید ندارد. گفته شده که اعتراض مثل تب می‌ماند و علامت بیماری است و این خیلی خوب است. مریضی که بیماری دارد، اما تب نمی‌کند درمان هم نمی‌شود؛ چون نمی‌توان متوجه بیماری‌اش شد. باید تب را دید و به سراغ درد اصلی رفت. چه به لحاظ نظری و چه عملی باید از اجتماعات اعتراضی استقبال شود. یک

بیژن عباسی: مشکل

این است که با

سیاست‌های چند

دهه قبل می‌خواهیم

مردم را در سال

۱۴۰۱ اداره کنیم، اما

نمی‌شود. سیاست‌ها

را عوض نکردیم

در حالی که مردم،

به لحاظ فکری از ما

جلوتر هستند. باید

تعریف‌ها را روشن

و اجرای اصل ۲۷ را

تسهیل کنیم. افراد

باید بتوانند نظرشان

را بیان کنند.

آنگاه کسی که

روند قانونی را طی

می‌کند، معترض

است و کسی

که در این مسیر

نباشد، اغتشاشگر

می‌شود. الان راه

اعتراض قانونی

مشخص نیست.

وقتی راه اعتراض

قانونی مشخص

نباشد، همه متهم

به اغتشاشگری

می‌شوند.